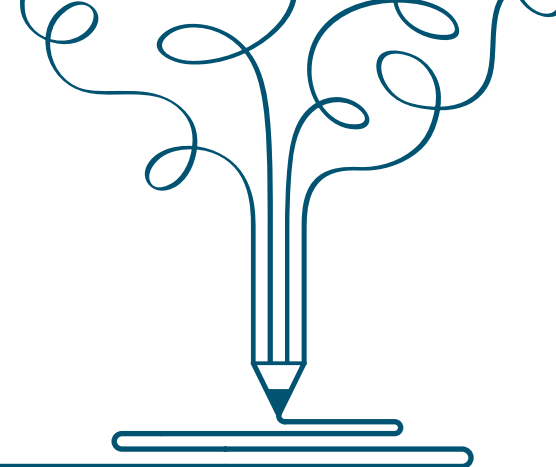

Anbefalet af VISO-specialister

Fokus på fortællinger og problemforståelse

Sprog skaber som bekendt virkelighed. Derfor betyder det noget, hvordan vi taler om forældre og elever både i og uden for deres påhør.

Hvordan taler vi om forældrene, når de ikke er der

Hvis forældresamarbejdet er kørt i hårdknude, og der er opstået konflikt eller mistillid, vil det ofte påvirke os som fagprofessionelle. Det gælder både følelsesmæssigt og i forhold til de faglige beslutninger, vi træffer på barnet og familiens vegne. Vi bruger ofte vores kolleger til at ventilere vores frustrationer. Kollegial støtte er vigtigt i denne sammenhæng, men der kan også opstå negative fortællinger om forældre i personalegruppen, hvilket øger distancen til forældrene og nedbryder samarbejdet. Det er ofte en selvbeskyttelse fra personalets side, fordi der er noget i samarbejdet, som er svært, og som vækker ubehagelige følelser af utilstrækkelighed eller vrede. Og derfor får vi svært ved at mentalisere på forældrenes vegne.

REFLEKSIONSSPØRSMÅL

Hvornår 'falder I i' og skaber negative fortællinger om forældrene?

Hvad er konsekvenserne af de fortællinger, der opstår?

Hvad kan hjælpe jer til at begrænse de negative fortællinger?

Hvordan håndterer I som kolleger følelsesmæssigt intense forældresamarbejder? Er der noget, som I skal gøre mere eller mindre af?

Hvordan opbygges tillid?

Tillid er ikke noget, man har, men noget man må opbygge og opretholde. I arbejdet med at opbygge tillid i samarbejdet med børn og unge i udsatte positioner har Hanne Warming, professor ved Roskilde Universitets Center, undersøgt, hvad der er tillidsvækkende. Med inspiration fra dette arbejde må de fagprofessionelle for at opbygge tillid i samarbejdet med forældre til børn i mistrivsel:

- lytte og tage det sagte alvorligt
- tale pænt om forældre og børn, både i og udenfor samarbejdet
- vise, at det specifikke samarbejde ikke bare er en 'opgave', men at fagpersonerne prioriterer samarbejdet og vil og kan eleven
- vise, at både forældre og fagprofessionelle har noget 'på spil', og at samarbejdet prioriteres over andre opgaver, når der er mest brug for det
- kommunikere tydeligt og flittigt
- holde det, de lover, og kun love det, de kan holde. Dette indebærer også, at fagpersoner er nænsomme og ærlige i deres beskrivelser af eleven.
- have ambitioner, håb og viden, som forældre tør læne sig ind i.

REFLEKSIONSSPØRSMÅL

Hvad gør I allerede for at styrke samarbejdet, der hvor det er udfordret?
Hvordan arbejder I løbende med at skabe tillid?

Problemforståelser sætter gang i inklusions- eller eksklusionsspiralen

Der kan være mange årsager til, at der kan opstå konflikter eller mistillid i samarbejdet mellem skole og forældre, men vi har som fagpersoner ansvaret for at forebygge konflikter og genopbygge tilliden til skolen. Særligt vigtigt er det, hvordan vi taler om barnets mistrivsel, nemlig at vi gør mistrivsel til problemet og ikke barnet til problemet. På samme måde, som barnet ikke må gøres til problembærer, må vi heller ikke tillægge forældrene ansvaret for at fjerne barnets mistrivsel. Dette passer godt ind i, hvad Gro Emmertsen Lund, ph.d. og skoleforsker, har beskrevet i 'eksklusionsspiralen'. Her får skolen placeret 'problemet' hos eleven og ønsker at overbevise forældre om, at det er eleven, der er problemet, og at de må 'rette op' på barnet derhjemme, hvis skolen fortsat skal kunne rumme barnet. Når det beskrives på denne måde, kan det lyde som noget, der ikke sker nogen steder. Men 42 pct. af forældre til børn med særlige behov tilkendegiver, at de oplever at få skylden for deres barns vanskeligheder*, så måske bliver eksklusionsspiralen alligevel utilsigtet sat i gang i visse samarbejder.

For at styrke samarbejdet og barnets trivsel i skolen skal vores problemforståelse i stedet understøtte det, som Gro Emmertsen Lund beskriver som inklusionsspiralen. Her forstås barnet som værende i en problematisk situation, og forældre og eleven selv inviteres ind til at finde på løsningsforslag, der kan forbedre situationen, imens de fagprofessionelle påtager sig ansvaret for det, der sker i skolen, og for at styrke samarbejdet med forældrene.

REFLEKSIONSPØRGSMÅL

Drøft eventuelt i jeres team, hvornår I oplever henholdsvis in- og eksklusionsspiralen i jeres arbejde? Hvilken effekt har det for både trivsel, indsats og forældresamarbejde at forstå elevens situation via inklusionsspiralen?

* Kilde: <https://skoleborn.dk/foraelde-faar-skylden-for-deres-boerns-udfordringer>

